

tardor 2021

Discurs de la presidenta del jurat del VI Premi PEN Català de Traducció

Monika Zgustova

La professió de traductor és una de les més importants que hi ha en el món dels llibres i de les lletres. Sense els traductors, la literatura de cada llengua dependria només de si mateixa, només es podrien llegir llibres escrits en una llengua. Gràcies als traductors podem endinsar-nos en les literatures llunyanes i properes, i en alguns casos podem triar entre vàries traduccions de la mateixa obra la que més ens agrada. Si no hi haguessin traductors, la nostra cultura degeneraria perquè no només els llibres sinó també el teatre, el cine i fins a un cert punt l'art necessiten traductors. Sense ells fins i tot la nostra mentalitat esdevindria més provinciana i nosaltres seríem uns ignorants com ho són els habitants d'aquells països on es tradueix poc. Tots coneixem alguna anècdota sobre Estats Units, país on les traduccions són tot just un 2% dels llibres que es publiquen, i aquests 2% inclou llibres de jardineria, de medicina i d'autoajuda, de manera que, si parlem de llibres de literatura, el percentatge queda encara més reduït. I per això, hi ha molts americans que desconeixen com és el món enllà de les seves fronteres.

La traducció, però, pot ser Saturn que devora els seus fills: si no prenem una decisió adequada sobre com apropar-nos a un text, el nostre afany de literalitat desmesurada pot donar resultats monstruosos, com li va passar a Vladimir Nabokov amb la seva traducció d'Eugeni Oneguï, de Puixkin. A més a més, traduir és una activitat solitària; un traductor professional es passa mesos i anys tancat a casa, a vegades sense sortir al carrer durant dies. Per tot això, la traducció és una activitat vocacional: no et fa ric ni famós, però sí t'enriqueix interiorment.

Per tot el que hem dit, i se'n podria dir molt més, és important que els traductors tinguin relleu i que se'ls facin homenatges com és el cas d'aquest premi PEN de Traducció.

Enhorabona, amics traductors!